

Ese de done ori in septemana : Jol-a si Dami-
nee'a ; era candu va pretinde importantia
materieloru, va esi de trei seu de patru ori
in septemana.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria :	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate :	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd'coras-
pundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redac-
tiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se
adresa si corespondintiele, ce privescu Re-
dactiunea, administratiunea seu speditur'a ;
cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era
cele anonime nu se vor publica.

Pentru anonele si alte comunicatiuni de inter-
su privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu.
Pretiu timbrului cate 30 cr. pent. una data,
se antecipa.

**La nrlu acest'a alaturamu col'a
de prenumeratiune pentru „ALBINA.“**

Pesta, 22 iuliu 1869 n.

Subcomitetele delegatiuniloru lucra
din respoteri. Caus'a cea mai mare, ce o
decisera pana acum, este urcarea salarie-
loru pentru oficirii armatei, incependu
de josu pana la majoru inclusive. Se in-
tielege cumca acesta decisiune n'are se
ne suprinda pre noi: suntemu pre dedati
a vedé si a senti urcarea salarieloru pen-
tru oficialii de tote ramurile. N'am ave
nemica in contra, daca macar am vedé o
proportiune drepta de oficiri romani.

Pre catu timpu vor durá feriele die-
tali, diurnalulu oficiale va publica felii-
rite denumiri in oficie, intre cari denumi-
rile deputatiloru romani deachisti, trebe
se traga a supra-le tota atentiunea nostra.
Odata denumiti, densii vor trebui se re-
nuncie la mandatele de deputati, si respec-
tivele cercuri electorali vor ajunge va-
cante. In prevederea acestui evinemu,
diet'a a incredintiatu presiedintelui seu a
a provocá respectivele cercuri la alegeri
noue. Deci acele cercuri romanesci (a car-
ror'a deputati trecendu la deachisti vor
trece acum in oficie lasandu vacantu lo-
culu de ablegatu) se se descepte de tim-
puriu, daca vor se fie reprezentanti prin
deputati natiunali.

In strainetate, lucrurile se desvolta
acum cu o rapediune mai mare de catu
cea indatinata ver'a. Diplomatii n'au re-
suscitatu de marea, nra la scaldé.

A nume in Franci'a, Imperatului
Napoleone i-a succesu a-si compune unu
ministeriu nou, dupa tipulu si asemenarea
Maiestatei Sale, in catu adeca toti sunt
omeni betrani, par' ca i-a cercatu deose-
bitu dupa etate. Celu mai teneru si mai
de renume, ministrulu de esterne, d. La-
tour d'Auvergne e intre 40—50 de ani;
colegii lui numera peste 50, 60 de ani,
ma ministrulu de justitia si culte e na-
scutu la 1792. Sunt toti omeni imbetrani-
ti in onorabilitate, dar alu caror'a nume
a rare ori a trecut fruntari'a Franciei.
Sunt frumose betranetiele si intiepte,
e ministeriu respectabilu, dar dauna ca

etatea naintata gignesce puterea de ac-
tiune a individulu.

Regele Prusiei i-a datu lui Bismark
concediu, si se vorbesce ca mai apoi can-
celariulu si va cere demisiunea. Politicii
privescu acum la organismulu Germaniei
nordice, cum lucra fora de maestrulu ce
l'a creatu.

Pre Serrano, regintele Spaniei, lu
recunosce o putere dupa alt'a. In urma
Imperatulu Napoleone i-a adresatu o scri-
sore autografa.

Vorb'a e ca Ddiu, candu vre se-lu
bata pre cineva, mai antaiu i-ie mintea.
I-a luat'o clicei burbonice din Itali'a, a
batut'o, dar preceperea nu i-a redato
neci acum'a dupa bataia. Burbonenii din
Neapole, intrunindu in jurulu loru prole-
tariatulu nepreceptu, au datu navala a
supra scoleloru, sparsera, derimara, catu
si ce putura pana nu intreveni politia.
Nemica nu pote blama pre burboneni mai
tare in fati'a lunei presinte si a istoriei,
de catu acea navala nebuna.

**Cate partite politice sunt intre
romani?**

Vorbimu despre o cauza, cunoscuta
tuturor'a pre bine, dar carea nu este de
prisos a o reconstata in fie-care di si la
fie-care pasu.

Romani nu se sfasia in partite. Seu
daca mai-voiti: romani cu totii, natiunea
intrega, constitue o singura partita, si
acesta e: partia natiunala.

Unica replica, ce contrarii, far in-
cunetá dora se ni-o face, este ca deputa-
ti natiunali romanesci, inaintea de
cete, un'a e natiunala era cea lalta de-
achista. Apoi fiindu ca deputatii au se fie
spressiunea drepta si adevrata a natiu-
nei ce-i alege, si de orace densii se des-
facu in doue, — conclusiunea falsa ar a-
firmá cumca si natiunea ni-e desbinata
in doue.

Nu este asié, natiunea intrega este
natiunala, caci neci pote fi altmintre. In-
sisi deacoromani au recunoscutu acesta,
anca pana nu se indeacisera, si a nume
au recunoscut'o la alegeri.

La alegeri de ablegati dietali, neci
unulu dintre deacoromani de astadi n'au
avutu curagiulu se spuna poporulu ver-

de si respicatu cumca credinti'a lui poli-
tica este cea deachista, — ci se aretau
de natiunalisti buni, seu celu putienu fa-
ceau cate o programa politica ca-e pun-
ga ca-e tecca, ce poporulu si-o splica in
sensu natiunalu, si numai acum o intie-
lege de se scarpna dupa urechi; dar
tardiul!

Astadi, pre deachisti nostri ii con-
demna poporulu romanu intregu, si dia-
ristic'a romanésca ii condemna in acordu
cu poporulu, — era densii neci unulu,
neci cutarele satelitu de alu loru, n'are
curagiulu a pasi in publicitate cu nume-
le propriu se apere politic'a deachista.

Unde trebuescu dovedi mai invede-
rate cumca partia deachista n'are anca
radecine in poporulu romanescu?

Feceramu acesta constatare nu nu-
mai pentru noi, dar, ca cetatieni loiali,
si spre folosulu regimulu.

Credemu adeca cumca regimule tote
au si dorinti'a si detorinti'a d'a cunosce
poporale ce le guverna si d'a cercá se le
multiamésca.

Regimulu ungurescu, candu voiesce
se cunosca pre romani, are prin urmare
se asculte graiulu partitei nostre natiu-
nali, carea cere drepturi si usiorari pre
sem'a poporulu.

Pana acum regimulu, pre semne
cercá natiune romanésca la deacoromani,
a caror'a nisuintia principala parea: se-si
capete diregatorii grasutie pentru dume-
loru. Diregatorii regimulu li dede, si li
mai dá, ii deoblega, dar natiunea totu
nu vede neci unu bine pentru sine, nu se
entusiasma pentru regimu.

Unu altu cuvintu. Dora cu regimulu
se nu-si dee neremunerabil'a truda d'a
deoblega pre singurateci prin diregatorii,
ci se deoblege natiunea prin drepturi. A-
tunci va fi spriginitu, nu de unulu seu
duoi cari astadi nu cutéza se-si arete in
publicu credinti'a politica, ci de natiunea
intrega.

Romani sciú pre bine ca drepturile,
si nu numerulu celu mare alu oficialiloru
pote ferici o natiune. Dovéda spre acés-
ta e imperati'a némtiului: acolo cheii
facu 3/4 din sum'a oficialiloru, si totusi
natiunea cehica se vaeta mai tare de
asnprii.

Nesmintitu, partia natiunala anca

pretinde numerulu de oficiali ce compete
natiunei. Dar pretinde numai conformu
drepturiloru natiunali, in virtutea si in
cadrlu acestoru drepturi: — ca astfelu
oficialulu romanu se scie ca intratu in
oficiu ca romanu cu dreptu natiunalu,
pastrandu-si consciinti'a si demnitatea
natiunala; era nu din gratia pentru ca
s'a lapedatu de credinti'a politica a na-
tiunei sale si s'a colacitu pe la...

Asemene lapedati indiregatoriti, de-
parte d'a ni causá bucuria, ne facu numai
se ne superamu si se rosimu de nesfiel'a
loru; era de alta parte, spre mehnirea
nostra, ne umplu de suspitiuni in privin-
ti'a intentiuniloru regimulu.

Recapitulamu: romani sunt numai
o partita, cea natiunala, — deci regimulu
numai pre acesta cauta s'o asculte
candu vre se ni intielega natiunea.

De la diet'a Ungariei.

Dupa ce impregiarile nu ni iertara, a
face la timpulu seu repórté detaiate despre
activitatea dietei de doue septemani in cóci,
de candu adeca foii nostre i se puse pumnulu
in gura, acum tardiul — tocma si din lips'a de
spatlu, trebe se ne marginimu a insirá cele
petrecute numai pre scurtu, sperandu mai
vertosu, ca vom ave ocaziune a reveni oca-
sionalmente la cele ce ne intereséza mai de a-
prope.

Desbateréa generale a proieptulu de
lege asupra potestati judecatoresci, s'a mai
continuat pana luni in 5 juniu n. Joi in 1 ju-
a vorbitu contra aceluia dlu Eugeniu Cuucu,
vineri in 2 julu dnii deputati natiunali Borlea
si Hodosiu; pentru elu n'a vorbitu nici unu
deputatu romanu; dar inse marti in 6 julu,
candu se fece asupra lui votare nominale, si
candu se primi de base cu o majoritate de 203,
contra 156 de voturi, dintre deputatii romani
votara pentru acestu proieptu de lege — toti
domnii, ce nu se tienu de clubulu partitei na-
tional, era cei ce se tienu de acestu clubu,
contra lui. Dintre discursurile numitiloru trei
dni publicaramu in nrulu de mai nainte unulu
alu dlui Borlea.

La desbateréa speciale, carea mai tienu
si mercuri in 7, si joi in 8 julu, luara parte
dintre deputatii romani numai dnii Wladu,
Mihályi si Babesi.

Wladu sprigini in 7 o propunere a lui

Foisióra.

Cuventarea lui Emilliu Castelar,
rostita pentru republica in siedinti'a de la 20
maiu a. c. tienua de curtile legelative ale
Spaniei.

(Continuare.)

Nu me indrumati la Angli'a, precum me
indrumá d. Rios Rosas intr'unu modu atatu
de elocinte, spunendu-ne totodata cumca dom-
ni'a personala esiste si in statele unite ale
Americiei, si cercandu se demustre acesta prin
contrarietatile ce fusera intre Lincoln si John-
son si prin alegerea lui Grant. In Americ'a
nu existe domnia personala, dar existe in An-
glia. In Angli'a trebe se deosebimu doue
elemente mari: elementulu sasescu seu pamen-
tenu si celu normanu seu oltitu. Candu
au venitu in cóci poporale de la média-nópte,
au adusu cu sine si una parte din coruptiunea
bisantina; asié infintiara Gotii la noi o impe-
ret'a adevratu bisantina. Sassi inse, mai bar-
bái, mai individuali si mai neindependenti, in-
tenciaru in Angli'a republic'a, caci regii loru
erau apii semintelor, si acestea erau federa-
listice, caci, Domniloru, republicele sunt cea
mai vecká, dar si cea mai perfecta forma de
guvernare cursulu loru e casi alu tuturoru
institutiuniloru civilizatorie, casi alu tuturoru

adeveruriloru eterne, si de aici, adeca de la
Sassi, s'au nascutu pentru Angli'a trei lucruri
mari: securitatea vetrei casnice, institutiunea
juratiloru si participarea poporulu la vieti'a
publica.

Angli'a are inse totodata si trei lucruri,
ce-mi paru inspaimentatorie: regele, legatur'a
(vincululu) proprietatii funduale si cas'a de
sus. La tota intemplarea, Domniloru, acestu
rege are o influentia, ce in Statele-Unite din
Americ'a neci candu nu s'ar poté intielege, si
numai de curundu aparú unu opu splendidu
de la Levis, din care d. Rios Rosas se pote
convinge ca in Angli'a, chiar si in timpulu celu
mai nou, s'a eserciatu regimulu personalu ca
in tote monarchiele. Apoi, dora istori'a An-
gliei nu ni pote areta sange si lacrimi, cari au
fostu opulu regiloru? Aduceti-ve a minte de
schimbarea religiunei si de causele ei, aduceti-
ve a minte de caus'a ce fece ca Carolu I. se
ajunga la locul de perdiare, de revolutiunea
adusa de unulu alu treilea, carea schimbá
dinasti'a; dar noi nu vremu se vorbimu despre
tote aceste satire incoronate si sensualisti des-
frenati; — fora omenia in vieti'a loru privata,
fora omenia ca regenti, infami ca regi; nu vi
aduceti aminte cum unulu dintre ei a mentitu
lui Fox si ce dechiaratiune a datu apoi casei
lordiloru? Si acesta politica personala, n'a
fostu ea un'a dintre cele mai funeste evine-

mente pentru torieni? Procesulu Carolinei si
portarea neomenosa a regelui sub durat'a lui
de patru luni, cununi'a si despartirea pare-
chiei regesci, nu periclitara pacea si progre-
sulu Britaniei-Mari? Si in fine, Domniloru, nu
v'ati convinsu din memorandele reginei Victo-
ria ca si ea a fostu torista si numai prin in-
fluenti'a principelui Albertu s'a facutu libe-
rala?

Si nu sciti, Domnii mei! ce s'a intemplatu
in Danemarca? Nu sciti ca acolo s'a sacrifi-
catu despotiei prusesci partea unei natiunali-
tati? si ca acesta numai de aceea s'a intem-
platu, pentru ca in diu'a in care Napoleone
s'a adresatu Angliei, n'a gasitu ascultare din
caus'a influentiei ce esercia regin'a Victori'a?
Deci, pote dice d. Rios Rosas ca regin'a n'are
influentia? In adeveru, Angli'a nu e monarchia
ci republica aristocratica, carea inse are rege
— unu rege ce e seu unu elementu de totu
nefolositoriu, seu stricatiosu.

Esemplulu Angliei condemna asié-dara
teoriele DVostre. Altcum, asemenati aristo-
crati'a DV. cu aristocrati'a de acolo, proprie-
tatea libera a DV. cu proprietatea vindulata
de acolo, senatulu DV. cu cas'a lordiloru,
regele d'acolo, carele ori cum ar fi, se socotesce
de simbolulu natiunaliitatii anglese, cu regele
DVostre, pe care mi-ar placé se-lu numescu
magu (caci ar trebui ca cu arte magice se

cada din nuori prin acestu acoperementu de
sticla, seu ar trebui ca prin podelele ace-
tea se ésa din fundulu pamentulu) asemenati
nainte de tote societatea aristocratica din
Angli'a cu cea democratica a DV., si apoi spu-
neti-mi, fi-veti in stare cu astfelu de elemente
sociale, de totulu diferite, a infintiá aici una
monarchia si una libertate precum e in An-
glia? In adeveru, Domniloru, se ridica de
doue parti seriose strigari alarmatorie; de o
parte ce'a a dlui Canovas care dise aici: „Eli-
berati una minoritate inteligenta de invasiunea
democratiei,“ era de alta parte ce'a a repre-
sentantiloru poporulu „pentru eliberarea de-
mocratiei nostre de jugulu monarchiei“, si de
aceea constitutiunea DVostre, paresita si de
conservativi si de partid'a poporulu, va fi strai-
na de veri-ce realitate europeana.

Mi se va imputá: „Castelar ca artistu
(asié audii batjocurindu-me) atribue forme
mai multa insemnetate de catu esintiei.“ Acum
inse Ve intrebú: Candu, cum si unde ati ve-
diutu candva form'a despartita de esintia?
Totu ce este, are modulu d'a fi si d'a existe;
totu ce existe, este; de aceea nu poteti cu
logie'a se despartiti esintinti'a de esintia. Unu
esemplu va luminá mai bine acestu adeveru.
Luati una bucata mare de marmore din Paros,
dati diumetate din ea unui negociatoriu si
restulu unui sculptor; primulu va face din

Hilipi Gáll, prin carea doriá a revindica pentru comitate dreptul de candidatiune la posturile de judecatori; dar acésta propunere, ca un'a, facuta prin partesianii dreptei, contra spiritului unui proiectu de lege alu dreptei, fresce — cadu. Mihályi propuse in numele seu si a mai multor'a, unu \$., dupa care se se respecte la denumirile de judecatori — *dupa dreptate* fiii locuitorilor de prin concernintele ténuturi si nationalitatile. Acestu emendamentu se primi, dupa ce ministrulu de justitia lu mai drése, punendu in locu de — „dupa dreptate, *dupa ecitate*,” si mai adaugendu-i si — „dupa potintia,” prin ce elu deveni cu totulu nevinovatu, de nu ilusoriu.

Babesiu in siedinti'a de joi in 8, de siese ori luá cuventulu la diferitele cestiuni; mai antaiu contra propunerii presiedintelui Somssich, carele voiá, ca petitiunea sosita contra alegerei, séu mai dreptu graindu, contra conscripitiunei alegatorilor in cerculu S. Nicolaului-Mare — se predée comisiunei juriului alu V, la care comisiune se afla inca si acum petitiunea data contra primei alegerei. Babesiu observandu intentiunea rea, combatu acea propunere si ceru la inceputu, ca acésta petitiune se se transpuna comisiunei verificatorie pentru a fi judecata, daca este instruita dupa lege? — éra nereesindu cu acésta cerere, pretinse a se transpune prin sörte la o noua comisiune de juriu, findu cá este noua petitiune, contra unui nou actu de alegere; si cu acésta pretensiune reesi; petitiunea, prin sörte deveni la comisiunea juriului II.

La desbaterá speciale a legii despre protestatea judecatorésca Babesiu spriginu unele emendamente ale opostiunei, cari tóte tientiá a emancipa intru catva pre judecatori de regimu si a nu-i eschide cu totulu din vietia politica; dar mai vertosu combatu Babesiu fórté ageru si nimeritu propunerea lui Deák pentru infintiarea unui asié-numitu „tribunalu de statu,” prin carele dlu Deák ar fi voitu a judeca crimele contra statului (— sciti — contra statului magiaru!) si a face candidarile la posturile de judecatori, adeca — a scuti pre ministrulu de responsabilitate! Babesiu areta, cá acésta institutiune este fara vre unu folosu, ma chiar daunosa, si spuse dietei, cá dlu Deák are nefericit'a indatinare, a pasi la cestiunile grele cate cu o propunere asié-numita medilocitória, carea inse dupa ce s'a primitu, se adeverece de multu mai rea, de catu ce éra cea originaria. Acést'a B. incepú a dovedi cu esemple din trecutu; aminti propunerea dlui Deák la legea asup'ra Metropoliiei romanilor ortodossi si departirei loru de catra serbi, care propunere fiindu primita, de dupa éra astadi vr'o 60 de mii de romani „n'au preoti si bisericá, sunt despoiatu de tota mangaiarea spirituale si — n'au la cine se se planga si se caute vindecare!” Aceste cuvinte produsera o viua miscare in tota casa, si voindu Babesiu a trece la altu casu, si amintindu a nume legea pentru nationalitati, drépt'a lui Deák de o data prorupse in strigari, cá — „este destulu!”

Facendu-se votare nominale, propunerea

dlui Deák cadu, castigandu opostiunea cu 16 voturi mai multe. (126 contra 110.)

Vineri in 9 iuliu s'a incheiatu desbaterá speciale si sambeta in 10 s'a votatu in tota sedintiá. Intr'acésta totu vineri la propunerea lui C. Gliczy s'a respinsu cererea procuratorului regiu pentru permisiunea d'a trage in judecata criminala pre deputatulu Dr. Miletics. Respingerea s'a motivatu cu aceea, cá procuratorulu n'a produsu articulu incriminatú in traducere autentica.

Totu in acea siedintia s'a votatu delegatorulu cate 10 fl. diurna pe di, la care ocaziune unii din stanga s'au espresu in contra, anume Babesiu a disu dreptei, — cá dupa ce dens'a cu cateva septemani mai nainte a otaritu, cá pentru unu deputatu este destulu 5 fl. pre di, si dupa ce si delegatii nu sunt de catu deputati, éra in Viena este traiulu multu mai eftinu, de catu in Pesta, domni din drépt'a nu au nici unu motivu d'a otari 10 fl. pre di pentru delegati.

In siedinti'a de sambeta in 10 s'a desbatutu si primitu tractatele postali cu Romania si cu Serbia. Aci éra Babesiu si-a ridicatu de dóue ori cuventulu, anteu spriginudu in generale aceste tractate, éra apoi pofitindu pre dlu Ministrulu de comerciu, se despicatiuni curate la §§. 11 si 29, cari sunt stilisati pre intunecosu. Dlu ministru a promis cá va face.

Din siedinti'a de luni in 12 iuliu amintim: s'a presentatu cererea tribunalului de presa, ca casa se de permisiune a esecutá sentintia adusa contra dlui A. Romanu. Acésta cerere s'a indrumatu comisiunei pentru imunitate.

Dlu Irányi a cerutu, ca se se discute si voteze fora amenare proiectulu dsale pentru stergerea pedepseloru trupesci. Acésta cerere Babesiu a spriginu'o cu tota poterea cuventului, dar casa din motive de forma a amenatu cestiunea. (Nu face onóre tierii!)

Totu in acésta siedintia deputatulu sasu, G. Kapp a criticatu ageru pre ministrulu de interne pentru octoarea Regulamentului provisoriu in fundulu regiu, dar — in cele din urma, a lasatu lucrulu intr'atata, fara se faca vr'o propunere! Politica sasésca.

In siedintiele casei reprezentantiloru de marti in 13 si mercuri in 14 iuliu se desbatu si votá proiectulu de lege despre lini'a drumulu de feru anre Galitia. o linie cáta familiai contelui Andrassy, pentru cá opostiunii credu, cumca ea este numai intru folosulu unoru familie boieresci, anume a familiei ministrului presiedinte. — Interpelatiuni inca se fecera si se dede respunsu la unele mai vechi.

In siedinti'a scurta din 15, se publicara dóue legi santiunate de domnitorulu, anume cea despre judecatori si cea despre drumulu de feru Ungaro-galitianu. — Cu atat'a diet'a se proroga pre timpu neotaritu.

Totu paralelu cu casa ablegatorilor tientiá siedintie si votá acele si legi cas'a magnatiloru, carea este chiar numai umbr'a séu echoulu celei d'antaiu.

Interpelatiune, adresata acelor duoi deputati romani din diecesele romane gr. cat., cari au intratu in congresulu bisericescu alu rom. catoliciloru.

„Dumneavoastra,” vreu se diu mai multu sentimentu motivele pentru cati romanii gr. cat. din archidieceza si cea mai mare parte a celor'a din diecese n'au primitu a se infatiasa in congresulu rom. catoliciloru. Motivele adeca li-au fostu cá biseric'a nostra romana gr. cat. este autonoma si nedependinte in virtutea canóneloru si a unui usu seculariu, si cá vre se si pastreze autonomi'a, de órace numai astfoliu 'si póte asecurá si existenti'a si frumosulu ei caracteru de bisericá nationala.

Nu cunoscemu inse motivele celor'a cari s'au sentitu indemnati a primi invitatiunea Primatului ungurescu si prin urmare a se infatiasa in congresulu rom. catolicu.

Dreptaceea, intru interesulu causei indrasnescu a intrebá de acei duoi domni participanti, si speru cá pentru acestu santu interesu dumeloru nu vor intardiá a responde la urmatóriele:

1. Ce V'a potutu indemná se intrati in congresulu rom. catoliciloru?

2. Credeti, si pe ce temei, cá prin intrarea Vóstra n'ati incercatu atacu a sup'ra autonomiei bisericiei romane gr. cat.

3. Ce ni ati folositu bisericiei si natiunei prin participarea Vóstra in congresulu acelu'a?

In vietia constitutiunala, control'a este unu dreptu santu si respectatu. Deputatii se bucura cá sunt controlati, se bucura cá li ceri socóta prin interpelatiuni scl. Si cauta se se bucura cá li imbi ocaziunea a spune si a dovedi cá n'au urmatu o politica vagabunda precum i-ivinescu de comunu contrarii, ci la toti pasii au fostu condusi de motive serióase. Éca dar, ocaziunea Vi se imbia. Dovediti!

Mi-asiu subscrié numele bucuros, inse o esperiintia trista m'a invetiatu, cá subscrierea numelui, la noi, dá ansa si posibilitate a se trece cestiunea pe terenulu personalitatiloru, spre daun'a causei proprie. Deci, pentru acum, se-mi fie iertatu a me subscrié numai

Unu romanu.

Recea Ducale, in tier'a Oltului.

(Scolasticu.) In 10 iuliu a. c. s'a ténutu essamenulu la scóla centrala granitiera din

D. vicariu Ioane Antonelli ca directoru scolaru districtuale, Ilustritatei sale Dlu Capitanu supremu Ladislau Tamas, Notariului supremu Danile Gramoiu, pretorelui tractuale Bucuru Negrile, revisorului districtuale Nicolae Recei, locotentelulu superioru in penssiune Ioane Floria si a mai multoru domni oficiari pensionati, preoti si mireni. Aci nu se potea observá care dintre scolari este mai inarmatu, de órace de la celu dintaiu pana la celu din urma au escelatu in tóte obiectele intru atat'a, in catu surideau animile ascultatoriloru vedindu atatu bravura.

Dupa pregatirile dovedite, potu copiii pasi din acésta scóla la gimnasiu cu tóta securitatea. Se vede cá scóla este proviedute cu

barbati plini de zel si insuflati, cari fóra obosela s'au luptatu si se lupta pentru naintarea si sustinerea ei, si aceia sunt, marturisindu adevératu fara vre-una lingusire, primo loco Vicariulu foraneu Ioane Antoneli, Ilustritu Domnu capitanulu supremu Tamas, vice-capitanulu districtuale Ioane Codru Dragu-Bianu, pretorele tractuale Bucuru Negrile — care cei d'antaiu cu ocaziunea de caletorii in districtu, éra celu din urma in tractu necontenitu — au adusu poporulu la consciintia cea adevérata, adeca: la implinirea detorintiei cu tramitarea prunciloru la scóla etc. si apoi éra pretorele tractuale Negrile — care asemenea fara de pregetare — luandu tóte mesurile necesarie pentru frecéntarea regulata din partea prunciloru de scóla.

Mai departe nu se póte retacé nici laud'a invetiatoriloru si anume a Dlu Moise Negrea, care este profesoru primariu absolutu de gimnasiu, teologu si parocu, si a lui Georgiu Poparadu invetiatoriu secundariu, cari in adevéru se vede a fi petrunci de chiamarea loru.

Censurarea s'a inceputu de la 9 óre demaneti'a si a duratu pana la 3 1/2 óre dupa mediadi, cu tóte 3 clasele, apoi s'a finitu cu cantari nationale.

Scolarii eminenti fura premiati cu bani, din partea Ilustritatei Sale Dlu Capitanu supremu Tamasie si din casa Comunei Recea-Ducale.

Dupa finirea totale s'a datu unu prandiu si din partea profesorelui Negrea si a inspectorelui de scóla Ioane Floria locotenente superiore in penssiune. Asemene scóle si invetiatori: Da ne Dómne!!

Unu fitu de granitiaru.

Din fruntaria militara romanésca.

(Un'a dintre cele multe rele manipulatiuni cu averea bisericesca.) Domnule Redactoru! Cu ocaziunea cercetarii báiloru lui Hercule, multi óspeti cercetéza si biseric'a orasiului Mehadia, cari nu se potu mirá de ajunsu din ce cauza biseric'a e asiá de seraca.

Caus'a seraciei a fostu numai manipulatiunea cea rea cu venitul bisericiei mai vertosu de la 1854, pana la 1868. Cine a mai auditu ca tutorulu primariu se fie cumnatu, si portatorulu de socóte se fie ginere preotului? — merse treb'a?

Eca la cel lu anulu 1868 si 1868, s'a causatu o iritatiune mare in comuna, de sili pre D. protopopu a se rogá de cumnatulu seu, se ésa din tutoria si se-si dé séma.

Spre scopulu acest'a s'a otaritu o di, in carea s'au adunatu toti membrii comunali se védia socotelele si venitul bisericiei, unde mai antaiu a fostu intrebarea despre protocolulu, in carele s'a insemnatu venitul baniloru, a lumineloru, clopoteloru, ripidiloru, si altoru daruiri la dile onomastice.

Protocolu inse n'a fostu de-feliu, si cati bani au deslocatu cumnatulu dlui prota? respunda tutorii P. Logojanu si I. Grecu, cari au primitu tutoria de la densulu.

Acésta administrare cu bunulu bisericescu,

partea sa una piva; sculptorulu va formá din a sa parte una Vinere de Milo; materia e tota aceea, inse form'a e diferita; séu dóra veti voi se asemenati piv'a in care se piséza piperulu, cu Vinerea in alu careia sinu castu nutrescu artistii insuflatierea pentru idealu si pentru secretele formeii?

Nu am multa carte in fisiologia, deci rogu pe dd. Suner si Mata se-mi ierte, déca smintescu.

Eu credu cá in sangele caniloru sunt multe eleminte cu totulu asemenea celor'a, din cari e compusu sangele nostru. Audu pe d. Moreno Nieto, care casi mine e spiritualistu, dicendu, cá diferinti'a intre omu si cané esiste in ceva esentialu, adeca in ratiune. Nu sciu cá óre spiritulu si-a cantatu organismulu, cum dice Platone, séu a venitu spiritulu in lume odata cu form'a omenésca, cum dice Hegel; eu sciu numai atat'a cá creerii mei, rotundi ca bólt'a cerului, au locu pentru acele lumi, ce le numimu idei. Si acum, Domniloru precum are omulu form'a sa propria, adeca form'a spiritului omenescu, asié are si democrati'a form'a ei propria, si aceea e — republic'a.

In organismulu socialu se intempla totu aceea ce se intempla in organismulu fisiologicu, si tóte civilizatiunile si tóte gradele de

cultura si-au legile loru proprie, si-au organizatiunile loru determinate. Candu voimu se studiámu mastodonulu séu megatheriulu, cercetámu museele istorico-naturali. Candu ni dorimu o privire a sup'ra regiloru si monarchieloru mari, mergemu la Egiptu si in panteonulu de Escurial; inse precum admirámu noi astadi formele gigantice ale aceloru animale, asié posteritatea va admirá monstruositatea monarchieloru Vóstre.

Dlu Romero Giron ni dise astadi: „Cum ve poteti plange, candu vi-am acordatu esinti'a, adeca votulu universalu?”

Me tieniu de scóla ce pretinde sub tóte imprejurarile votulu universalu; inse, in contrastu cu parerea amiculu meu d. Canovas, io credu cá drepturile se potu invetiá numai prin eseciereá loru, casi innotatulu numai in apa; deci Vi spunu cá votulu universalu e instrumentu mare pentru progresu in republice, dar nu mai putienu instrumentu de apesare in monarchie; in cele d'antaiu produce cultura morala, in cele din urma demoralisarea poporului. Democrati'a educa, findu cá cetatiénulu scie cá nascerea inse-si l'indrepatesce spre tóte functiunile publice; elu scie cá póte ajunge in municipalitati, cari sunt prim'a scóla politica; póte intrá in deputatiunile provinciale, cari sunt institute

superióre de invetiamentu; in fine póte ajunge se participe la conducerea afaceriloru publice de statu, la acésta universitate a politice. Afóra de acestea, afla si alte reu niuni in cari invetia lucru si economisare; afla institutiunea cea mare a juratiloru, in care invetia dupa dreptu si detorintia a se judeca pe sine casí pe altii, si invetiandu acesteá tóte, invetia a cunósce si demnitatea sa. Monarchiele nu potu ast'a. Deci, Domniloru! voiti acum se impreunati votulu universalu cu monarchia? Apoi Ve poftescu se cetiti odata ce a disu fisiologulu acelu mare alu regiloru, Machiavelli. Elu dice cá regii traditionali, mai usioru concedu din libertate una parte restrinsa, inse cumca cei creati de statu, la inceputu findu slabi, séu introducu in totu chipulu coruptiune séu se dejosescu pre sine ori dejosescu statulu. Asié se va intemplá, regele la inceputu va dice cá camerele punu piedeci voiei lui suverane, si asié va incepe cu aceea cá va corumpe votulu universalu; se va adá vr'unu ministru náucu ce-lu va face se intieléga necesitatea principiului fundamentalu ce trebeu oltoitu in poporu: „Ce folosu realu are dreptulu cutare? Se póte se te saturi din dreptu?” Regele apoi va dice: „Déca nu-si toti Spaniolii ferici si avuti, casa's sunt numai discusiunile necontente ale oratoriloru din

camere, cari voescu se stralucésca numai prin elocinti'a loru,” si veti vedé, Domniloru, cum se vor respandi la poporu invetiaturele aceste scolii in carea totulu se sacrifica intereseloru materiali. N'aveti in privinti'a acést'a esemplu mare din anulu 1848, candu s'a aretatulu si la poporulu francu cá a fostu crescutu in acea scóla materialistica, ce i-o deduce Ludovicu Filipu? Atunci candu aurulu érá identicu cu dreptulu, veni intr'o di nobilulu dar nefericitulu Baudin, si voi se apere drepturile proclamate de republica, inse unu lucratoriu i dise: „Ce mi pasa de demnitatea Franciei? Tu ca ablegatu aperi numai diurnele tale cate de 25 de franci.” Mai tardiu inse, si in timpulu mai nou a mersu poporulu, plinu de pocaintia amara pentru smint'a sa, la column'a din iuliu si a disu: „Lerta-ne smint'a, Spirite mare! cu dreptu cuventu ni spuneai cá perderea demnitati'e reulu celu mai mare, si acum noi am voi mai bucuros panea ta cea négra, inse cu libertate.” Nu ve temeti cá si la noi va á asiá ceva, Domniloru, candu priviti idololatri'a rassei nóstre pentru statu? si nu vedeti cum Cesarele in Francia a nemicitu tóte drepturile, cu exceptiunea votulu universalu?

Si ce distingere e, Domniloru, între monarchia si republica? Avemu in nediloculu nostru duoi scrietori renumiti, pe dd. Valeza

asemenea sili pre d. Protopopu de a facutu protocolu, cusutu cu atia autentica, care si astadi se afla in biseric'a din Mehadia. Inse tutorii P. Logojanu si I. Grecu, a caror'a manipulatune in adeveru a fostu buna, nu placura unor'a, cari intrigau in contr'a loru, din care cauza tutorii acestia desgustandu-se, s'au retrasu.

In loculu acestor'a s'au alesu alti tutori, si a nume: Gr. Stolojanu, intimu amicu a dlui prota; — si M. Magariu; era portatoriu de socotelele bisariceii s'a pusu d. sergente Stoica, ginerele dlui prota.

Sub manipulatunele acestor'a s'a intemplatu, ca au scrisu d. prota cu tutorulu primariu Stolojanu pietrariului Putnicu la Sfinitia carele venindu la Mehadi'a, tocni cu dom. prota si tutor. primariu, se facea o cruce de marmoru cu unu pretiu de 550 fl. v. a.

Petrariulu Putnicu dupa incheierea tocmelii se intorze catra casa, era d. prota si tutorulu primariu mersera la onorat'a compania, unde aveau se se declare toti membrii comunali daca sunt seu nu invoiti, ca se se facea crucea dupa tocmel'a dlui prota si a tutorulu primariu cu Putnicu.

On. D. negociatoriu Simeonu Popoviciu, si d. sergente iublatu Vladuceanu, cari erau capii artistiei comunali, disera ca nu sunt multiamiti cu tocmel'a facuta numa de numitulu protop. si tutoru primariu, si declaratiunea nu o subscrisera, ci pretinsera, se vina petrariulu Putnicu, se se tocmesca in fati'a tuturor membrilor comunali.

Ei bine, la dealu la vale, veni treb'a acolo, ca se se infatisieze petrariulu Putnicu.

Venindu acest'a a doua ora, pretiulu crucii se pogori de la 550 la 450 fl. v. a. va se dica: o suta florini mai giosu. — Declaratiunea se subscrise, si dupa ce se ispravira tote, se facu intrebarea: ore asemenea se tocmel'a facuta de S. Sa prot'a, cu tocmel'a ce incheia comun'a?

Mai departe manipulatunele dlui protopopu cu a tutorulu Stolojanu, ajunse acolo, catu dede indemn unoru locuitorii din Mehadia, de facura o acusa la d. maioru, si acum'a vice-colonelu Rotariu, in anulu 1855. in carea se vaetara asupra relei manipulatuni cu bunulu bisericescu, si cerura indepartarea tutorulu primariu si a ginerele dlui prota portatorulu de socotelele. Auzind notariu veni la Mehadia, unde adunandu-se toti membrii comunali, tutorulu primariu Stolojanu fu lipsitu de la tutoria asemenea si ginerele dlui protopopu, Stoica, de la portarea socoteleloru bisericesci; — si totodata se demand' ca se se controleze socotelele bisericice prin preotulu Tiepeneagu si sergentele Vladuceanu.

Dlu P. P. fostu atunci capitanu, si acum'a majoru in pensiune, nu implini porunc'a respectivulu seu maioru, nu lasa ca socotelele bisericice se se controleze, si pre ginerele dlui prota totu lu lasa portatoriu de socotele, si asi' 3 ani remase ca tutoru numai granitieriulu M. Magariu, in contr'a caruia nu se pote dice nemica.

Dupa acest'a d. protopopu se consulta cu amicu seu intimu Stolojanu, care peste aceea ca era tutoru primariu, era si antiste comunalu, si cu d. capitanu P., ca se zugravesca biseric'a Mehadiiei, a careia cerime e de scanduri; facura tocmela, si otarira zugravirea.

Unii locuitorii inse vedindu acesta ne-precugetare a unoru membri comunali, in fruntea loru D. prota si D. capitanu P., incepura a face sgomotu dicendu: cum pote biseric'a se se zugravesca candu intrens'a ploia, zugravirea scumpa s'ar strica delocu si altele?

Acest'a audindu d. capitanu P. si intielegendu ca intreprenderea lui nu e precugetata, dise intr'o domineca omeniloru la darea porunciloru, ca cutare si cutare strica planulu lui, si nu se mai amesteca mai multu, era d. prota cunoscendu-si peccatele, spuse, dupa finirea s. liturgi, omeniloru in biseric'a ca si densulu precunosce ca mai nainte de zugravire e de lipsa astrucarea creptureloru, si asi' zugravirea se sist'a, dara de astrucatu nici acum nu e vorba. Acum'a Te intrebu d. prota, de nu ti strica altii planulu zugravirii, si de zugraviai biseric'a neastrucata, ore poteai responde pentru daun'a cea mare, ce o causai? si au dora nu esti indetoratu a multiamii celuia ce Ti-a stricatu planulu?! ca-lu scii cine e, ca d. capitanu P. l'a numitu cu numele naintea comunei, si de ce nu Te ingrigesci acum'a pentru astrucare, vedi ca ploia in cas'a Domnului?! au dora acestea sunt lucrurile ce le numesci bune, si pururea Te exprimi ca Ti le strica altii?? pentru Ddieu!!

In anulu trecutulu retragendu se tutorulu bisericice d. Magariu si intrandu in tutoria At Petroviciu cu N. Trapcea, facu d. prota unu lucru bunu, ca dupa intrarea acestor'a in tutoria, intr'o di de domineca ii jur'a naintea altariulu ca se fie credinciosi s. bisericice. — Vedi bine ca esperiinta face pre omu intiepletu! — Actulu acest'a placu la toti, in catu unii eschiamara: Asi' se fie juratu d. prota si pre cumnatulu seu Steroviciu si pre intimulu seu amicu Stolojanu. Pote ca biseric'a nostra sta astadi mai bine.

Dle Redactore! Se ni dai voia se-Ti mai spunemu ceva: Cu mergerea dlui prota la congresulu nationalu romanu, fa de lipsa se se scota banli din lad'a bisericice, pentru caletori'a pastreza in cas'a on. companie. La unu biseric'esca are 3 chei in granitia, un'a o tiene On. compania, un'a tutorii, si alt'a paroculu bisericice.

Adunandu-se toti la on. compania pentru scoterea baniloru, striga capitanulu Popescu: „Serginte Domasianu! Scote a fora lad'a bisericice din Mehadia.“ Bietulu sergente grabindu-se, in locu se scota lad'a bisericice, scose lad'a cu banii comunali, de orace in granitia tota comun'a are lada separata spre tienera baniloru bisericesci, si lada separata spre tienera baniloru comunali. La asta ocaziune cu cheile de la lad'a bisericice se deschise lad'a cu banii comunali.

Tutorulu At. Petroviciu cunoscendu sort'a

baniloru, dise: Dle, acestia nu sunt banii bisericice. Apoi vedindu ca e lad'a baniloru comunali, scosera lad'a biseric'esca, si o deschisera era cu cheile acelea. — D. capitanu Popescu fu asi' de bunu, de lua lad'a in trasur'a sa, si o duse in baile erculane la lachetariu, si facu alte chei, ca se nu deschida mai multu cheile de la lad'a baniloru bisericesci, si lad'a baniloru comunali, dar portatoriulu de socotelele bisericesci si comunale era totu ginerele dlui protopopu, carele cu o septemana mai nainte se mutase la Caransebesiu.

In fine e de lipsa se Te insciintiezu si despre vinderea scaunelor. Scaunele se vendu prin licitatiune publica in favorea bisericice, — asi' de vre o cati-va ani a cumperatu la licitatiune d. M. Berliba, unu scaunu. Licitatiunea s'a subscrisu de o compania si vedi bine si de prota ca capu alu bisericice din Mehadia. — In scaunulu acest'a n'a siediutu mentianatul, ci fratele lui mai betranu Joanu. Morindu acest'a, pretinsera unii, ca scaunulu l'a cumperatu Joanu, era nu Berliba si se se provendia. M. Berliba protest'a pre bas'a ca d. prota a subscrisu licitatiunea, si de orace senatorii comunali se opusera protestarii, cerura ca M. Ber. se intaresca cu juramentu cumperarea scaunulu pre numele seu. M. B. trebui se jure in fati'a senatoriloru la tribunalu. Dupa acest'a se intreba de d. Prot'a, ore in adeveru a subscrisu licitatiunea, la ce S. Sa respunde: ca nu si aduce aminte, seu pote ca a subscrisu ser'a la lumina. Intemplantu acest'a au datu indemnul. Sale Dluu Episcopu Popasu, de a facutu regulamentu, cum se se venda scaunele bisericice.

Dupa facerea regulamentulu acestuia, d. lociinte supremu Chiticeanu, intreba de d. prota, au dora n'ar pote face unu scaunu cu spelele sale in fatia cu cel'a pentru famili'a Dloru protopopi si se plat'esca si pentru loculu ce cuprinde scaunulu; la care intrebare i se respunde: ca nu e in potintia, din cauza ca se strimtoresce loculu, si nu se pote petrece baldachinulu. — Lociintele supremu se multiamii cu acest'a, si dise: ca daca nu e in potintia, nu pretinde Trecedu unu anu, mersu domn'a sotii'a repositulu oficianu de sare Raiacovicu la d. prota, lu rog'a era pentru loculu ce l'a fostu rogatu d. lociinte supremu Chiticeanu spunendu-i: ca, ca o femeia de 64 ani, face loculu ce-lu cuprinde, daruesc' 12 fl. v. a.

Audindu acest'a d. prota, permise se se face scaunulu si se asiedia la loculu numitu.

La acest'a unii din membrii comunali protestara, si cerura, ca scaunulu se se aduca la licitatiune publica, in favorea bisericice, si ca nu se pote unia permise si altuia nu. Dupa protestarea acest'a, d. protopopu scrisu Il. Sale Dluu Episcopu impregiurarea, de unde dupa spunerea dlui protopopu, s'a otaritu dreptulu Dómnei Raiacovicu.

In urmarea acestei inalte otariri, d. prota chiam'a pre membrii comunali la sine prin tutorulu At Petroviciu, ca se li cetesca inal't'a otarire a Dluu Episcopu, daranime n'a mersu,

pretindendu, ca loculu se se liciteze in favorea Bisericice.

Dómna Raiacovicu, vedendu cabaslicurile acestea, ale dlui prota, se super'a, lua scaunulu din biseric'a, si-lu darul bisericice Plugovei.

Apoi acumu vedi, Dle Redactore! ce manipulatune a avutu biseric'a Mehadiiei si au do'ra nu este de gelitu?! De aceea rogamu pe strainii carii vinu la noi si vedu biseric'a nostra slaba si seraca, se ni intielega caus'a, ca noi nu meritamu neci imputatiune neci batjocura.

Unu granitieriu.*)

Contra ovrei a cartii de la subscrisulu cetirea.

Fratiloru in nationalitatea politica! Din vremea alegeriloru dietali Vi-am remasu detoriu cu unu respunsu la insultele ce le-ati adresatu Albinei si mie prin organulu vostru „Arader Zeitung“ din 20 aprilu.

Ni-a fostu vorba despre alegerea din Fagetu. Am descriu cu scrupulositate cum au votatu ai nostri pentru Mocioni, era voi cu ai vostri pentru Dr. Maniu. Am aretatu medil'ocel' de cari v'ati folositu, si acest'a v'au iritatu de ne-ati insultatu.

Noi inse, departe de a Vi mesura cu aceea-si meura, vremu numai se respingemu o scornitura de a v'ost'ra. Si acest'a e unde afirmati ca noi vi facemu crima din aceea ca vi-ati castigatu drepturi politice fora conlucrarea (durch Hintergehung) romaniloru, si apoi cu caritatea evre'esca ne insinuati regimulu ca nu opresce agitatiunile scl.

Ca noi vi-am face veri o imputatiune pentru drepturile v'ostre politice, este o scornitura, ce o respingemu intru interesulu vostru si intru interesulu nostru. Si a nume

Este interesulu vostru se nu necagiti natiunea romana ci s'o laudati, caci ea lapeda din candu in candu; si daca n'ar lapeda, voi n'ati ave' pentru cine vota la Fagetu. Deci se-i fiti recunoscatori;

Este interesulu nostru, caci daca si din scornitura veti face articlu de comerci, atunci scorniturele se vor inmultu ca tote articule cercate. S'ar produce o mare de scornituri. Voi veti fi invetiatu de multu a trece deci ni-e groza. Rogamu-va daru se nu inmultiti scorniturele!

*) Acest'a descriere, dest' cam lunga, o tiparimu caci are pentru noi unu interesu mare, si acest'a e: Oo. cetitori si-vor aduce a miute cumca in congresu, cativa ofeiri deputati pretinsera ca pentru granitiile militare statutulu organice se face exceptiune, adeca se nu li demande in ce modu se-si manupelese averea biseric'esca, ci se se lasa manipulatunele de pana acum'a, pentru cuventulu ca acest'a ar fi forte buna, corecta si ce mai sciu cu cate laude o incarcara. Deputatul V. Popu din Orsiova li-a doveditu contrariulu, dar dumeloru insistau. Eca-li acum istori'a Mehadiiei. Se speramu ca se vor lumin'a. Statutul organice in confirm'a Maiestatea Sa si pentru granitie, rezervandu-si totodata drepturile de pana acum de inspectiune. Confirmarea pentru granitia se face, dupa usu, prin ministrulu de resbelu br. Kuhn. Apelamu daru la granitieri, ca de acum se proceda cu rigore intru intielesulu statutulu. Red.

si Alarcon. Cestu din urma a scrisu unu opu despre Itali'a, carele e unulu dintre cele mai frumose monuminte in literatur'a moderna; totu opulu e petrusu de spiritulu anticu alu Italiei vechi. Acesti domni binevoiesca a Vi spune, unde e patri'a institutiuniloru mari, invetiatureloru mari de arte si sciintia?

Domnii mei! Deca onorati in catva idei'a despre Dumnedieu si demandatiunile lui, ore cui detoriti multiamita pentru acest'a? Unu poporu federalu, unei republice, sementieloru lui Israelu! Cine a inventatu alfabetulu? Federatiunea Fenicieniloru! De la cine aveti comerciulu? De la republic'a Cartaginei! Cine ne-a invetiatu sculptur'a formeii omenesci? Una republica, Greci'a! Si astadi invetiati patriotismu la Termopile, viforale sufletulu de la Eschilu si Sofocle, studiati teorem'a lui Euclide, teologi'a lui Aristotele, filosofi'a lui Platone, si spiritele lui Eschinu si Demostene paru a sbura prin sal'a acest'a si a privi tristu spre noi, pentru ca oratoriulu timpulu nostru nuse vedu a mai ave' acelu spiritulu oratoricu ce e darulu numai alu filoru republicei. Cine Vi-a datu libertatea consciintei si a comerciulu? Republic'a Holandiei! De unde se deriva puterea maritima a Angliei? De la republic'a ei! De unde se deduce influinti'a Franciei peste lumea intr'ega? De la republic'a ei! Cine a naltiatu ome-

ninea intr'ega prin recunoscerea drepturilor ei individuali cu cari Ve faliti DV'ost'ra atata? Republic'a Statelor-Unitu din Americ'a! Cine Ve-a invetiatu suveranitatea poporulu? Ginevr'a republicanu!

Nu de multu ni spuse d. Ulloa ca republic'a elvetiana traesce din elemosina, si d. Silvela ca republic'a esiste numai la acele popora ce nu posedu nemicu si sunt fora insemnate, cum e Elveti'a, vaile de la Andorra si San Marino. Inse, Domnii mei! sciti catu e de mare venitul brutu alu pamentulu in Elveti'a? 1500 de milione de franci, din care suma se vine fiecarui locuitoriu 140 de franci, pre candu din impartirea productiunei intregi din Belgiu unu locuitoriu nu capeta mai multu de 116 franci. Proprietatea in Elveti'a e multu mai bine ascurata, de catu in ori-care alta tierra, desi nicairi nu existu institutiuni atatu de liberali. Hectarulu de pamentu are acolo unu pretiu, ce la noi e cu nepotintia, si pe tiermuriu Lemanulu s'a platitu hectarulu cu 50,000 de franci. In Elveti'a, la fie-care pasu gasiti cate o scola; la 300 de locuitorii se vine unu invetiatoriu, si aflati la tota municipalitatea biblioteca, chiar si la acelea ce n'au mai multu de 12 case. Acolo fie care lucratoriu are o gradina naintea casutiei sale celei albe ca n'au, si nu traesce ca lucratoriu din Paris,

alungatu din orasiu prin devastarea lui Haussmann si silitu a caut'a scutu afora de orasiu in orasi-cari colibi; nu traesce neci ca lucratoriu amaritu din Londra in jurulu palatulu parlamentariu, nu, elu traesce in mediloculu naturei libere, comodu, invetiatu si asi' dicendu avutu, pentru ca in anii esti cinci din urma, pretiulu nuncei li s'a maritu forte. Am fostu de fatia acolo la o adunare de lucratori nemti, francoi si italiani, unde presiedintele, asisdere unu lucratoriu de di, aplica colegiloru sei, mai putienu cunoscatori de limbi, vorbirile tiente in diferite limbe.

Tote datele citate pan' acum'a, le-am culesu dintr'o carte de instructiune agronomicu, si sciti ce dice unu scriitoriu carele neci de catu nu se cugeta de republica? Elu dice ca tote acestea sunt urmarile culturei ce o respandescu institutiunile democratice, republicane.

Si acum, abstragendu de la relele cari purcedu din educatiunea nostra de aici, credeti DV'ost'ra ca Elvetienii se potu mesura in spiritulu, inteligentia si in eroismu cu Spaniolii? Neci-decum! Poporulu nostru e mai insemnatu de catu acel'a, are unu trecutulu mai gloriosu, si daca totusi e mai seracu si mai necultu, apoi acest'a vine numai de la crescerea ce i-au dat'o regii lui.

Domnii mei! N'avemu lipsa de asemenea elvetianiloru cu spaniolii; trebeu numai se punemu in paralela doue popora ce traesou sub unulu si acel'a-si gradu geograficu de latime, sub acele-si re'atiuni si amendoue la polele muntiloru Alpi, unulu e in o tierra de a regiloru — Savoia (Sabaudia); cel'a laltu intr'o tierra de a democratiei — Suitier'a (Elveti'a.) Sabaudi'a e seraca, fora industria, mai fora drumuri, la totu pasulu o manastire. Elveti'a e bogata, industriaria, incrucisata de drumuri, la totu pasulu o scola. Elveti'a a nascutu barbati alu caror'a spiritulu s'a naltiatu pana la stele; Sabaudi'a a produsu pe contele de Maistre, pe autorulu apologiei feudalismulu, teocratiei si carnificelului (calaulu)! Sabaudi'a si-a perditu nationalitatea, unu rege a vendut'o altui rege; Elveti'a prin spiritulu lui Vilelmu Tell a fostu scutita de tote invasiunile, de toti cuceritorii. Mar'etia paralela, ce Ddieu a creat'o la polele Alpiloru, la acestu altariu alu Seu, ca se fie dreptu icona elocinte despre preferentiile republicei a supr'a monarchiei!

(Incheierea va urm'a.)

Nu cercati articole noue de comerț, căci la noi aveți deja destul cu cari se negocia-torii, ma anca ni s'au inmultit, mai vertosu trentiele din caus'a contributiunilor, si de-sclinitu trentiele politice: uti figura edocuit.

Curtius

Romania.

Ovreei de la „Prés'a Noua“ din Viena (totu acei ovrei cari aici la noi acusi-acusi se punu a aperi poporul, in contr'a volnicilor aristocratice) intr'o corespundinta, quasi din Bucuresci, de nou încerca se alarme Europ'a contra Romaniei, si a rume contra lui Cogalnicianu, pentru ca acest'a nu lasa ca cele 80,000 de ovrei austriaci se-lu stôrca in pace pre bietulj poporu romanu si pre biet'a Romania, pe cari ovreei le privescu de „res nullius“ prin urmare de dominiu ovreescu.

Se amintesc o interventie noua din partea consulului francescu si a celorlalti colegi ai lui, si in fine se citeza simburile no-tei date in forma de bursura, ca respunsu din partea regimului Romaniei, si apoi se versa o vedra de veninu a supr'a lui Cogalnicianu.

Regimulu Romaniei raspunde, pe scurtu, acestea:

„Cestiunea ovreei din Romania este o cestiune interna, la care n'are dreptu a se amesteca neoi o potera straina.“ (Bravo! Red.)

Romania, punerea si-a sciutu aperi dreptulu de autonomie, chiar si fatia de Turcia.

„Cestiunea nu este de confessiune si de tolerantia, ci de ecumenia;“ (si de nationalitate.) Red.)

„Ovreei perichita interesele nationali; ei sunt unu elementu strainu in statu, n'au patriotismu, si stau pe trops'a cea mai de josu in cultura. Pururea privescu inafara; si chiar candu se plangu, ei se plangu la straini, denunciandu patri'a romana.“

„Pasirea lui Brateanu fatia cu ovreei, este corecta si legala, — si neci unu ministru romanu nu pote urmadati procedura etc. etc.“

Aplaudamu acestu limbagiu, adeveratu patrioticu din partea ministeriului romanu.

Nu suntemu si nu vom fi nici o data pentru apesarea vre-unui poporu seu clase de poporu; nu nutrimu ure nici contra ovrei; dar incercarile strainilor d'a ni demoralisa si a lipsi poporul romanu chiar si de interesele patriei romane, — nu ni pote fi iertatu a le suferi.

Ministeriele Romaniei libere, precum se urmara de mai multi ani in coci, tote spuera ovreilor chiaru ca cum au se se compôrte in acea patria romana, pentru ca se-i recunoasca de fili ai sei.

Varietati.

(Avisu pentru inseratori.) „Calindariulu Gurei Satalui pe anulu 1870 se va pune sub tipariu in Tula vitoria, — deci toti acei domni, cari doroca a publica cu pretiuri moderate insertiuni in acestu calindariu, binevoiesca a le tramite celu multu pana n 15 augustu c. n. Post'a 20 iuliu 1869. Redactiunea Gurei Satalui.“

Cart'a se va tipari Banatului Temesianu. Suscrisulu an onore aduce la cunoscentia onoratului publicu romanu, ca map'a Banatului Temesianu editata dupa fontanele cele mai perfecte, continendu tote recerintiele unei mape practice, nu numai pentru scolele nostre nationali ci si pentru studiu mai naltu, va esi de sub tipariu catu voui fi incunoscintiatu pre ca p'nummeratiunei d'in partea onoratului publicu romanu despre sum'a esemplariilor de tiparitu. Map'a consta afara de cea politica-geografica, dintr'o miniatura etnografica, adeca d'intr'o carta laterala mai mica, carea areta in coloritura terenulu locuitu de desclimitate nationalitati dupa majoritatea religioasa. Acesta carta se va pote castiga pre ca p'nummeratiunei pentru pretiulu de 2 fl. 1/2. Prenumeratiunea se face seu la suscrisulu pana in 27. Iuliu, seu la onorata Redactiune a jurnalului acestuia prepretiuitu, si de la 27. Iuliu in colo prin epistole fransate si proviedute cu pretiulu conveniosu. OO. dd. colectanti primescu de la 10 esemplariu anu de onore. Pest'a in Iuliu, 1869. Michailu Bij'u m. p. (Bud'a, Christinenstadt, Hauptgasse Nr. 388.)

Ni se cere a publica urmatorele: (Obute de vinu pentru o parochia) Acest'a e titulu unei corespundintie publicate in nr. 49 alu stimatei foi „Albina.“ On. leptori ai acestui pretiuitu diurnal, revocandu si in memoria corespundintia mai sus intitulata, de siguru vor sci cumca contine o asertiune prin care cati-va individi fusera blamati si descaracterisati inaintea on. cetitori. Multe si nenumerabile motive am prin cari potu se combatu acea asertiune falsa si nedrepta, dar convinsu fiindu din fonte securu, ca articuli lungi (rectius corespundintiele, scrierile perifrastice) nu pre au locu in foile periodice, prin urmare si eu ne voindu a ocupu vre unu spatiu lungu, tote acele motive le delaturu si me marginescu numai forte pe scurtu a dechiaru sinceru naintea on. publicu cetitoriu si a spune francu cumca, corespundintia esita sub titulu mentionatu — nu cumva se aiba crediamentu si valore naintea on. leptori — e o scornitura neaudivera. Acest'a o afirmu consciuntiosu si o voinu afirmu ori si candu decumva eventualminte mi se va da ansa. Me minunu cum d. autoriu nu s'a sfiitu a bucinu in lumea largu si a scorni faim'a mincinosu despre individi, pre cari — prin istoria d'sale, pe temeiu de nasipu cladita — s'a incercatu a i blama si calumniu in faci'a on. publicu leptoriu. Pest'e totu, facu atentu pre d. corespundinte, ca se nu se mai incerce a descaracterisa in publicitate pe nimenea (pe nedreptulu) caci — de dupa modest'a-mi parere — celu ce sapa gropu altuia, densulu cade in trena, va se dica: celu ce voescu a dispretiui, a blama pre altii pe nedreptulu, singuru pre sine se blameza si se despretiuescu.

Necrologu. Moise Popoviciu, preotu gr. res. din comun'a Cociuba (comit. Biharii) s'a mutatu la cele vecinice in 27 iuniu, in alu 69 anu alu vietiei sale. Mortea lui o galescu fiii sei: Petru preotu, Mihailu teologu absolutu, Vasiliu si Joanu economi; ficele Floru cu maritul seu Mihailu Brontiu preotu, Maria si Nina. Fratii Melciu, Atanasiu amendou preoti, Marcu, Petru si Georgiu economi, si totu poporul din locu si juru. Inmormentarea o celebrara siette preoti, cari se infatisara de prin comunele invecinate, pontificandu celu mai in versta. Numerulu celu mare alu stimatoriloru i dicu la momentu; Se-i fie tieren'a usiora, si memoria eterna!

Cuventarea lui Castelar reuniunile lucratorilor din Berlinu vreu s'o imparta in mfi de esemplarie pre la reuniunile sote din Prussia.

Aradu, 15 iuliu. In congregatiunea comitatensu, facendu-se cunoscutu ordinatiunile si denumirile din partea onoratului ministeriu reg. alu ungarilor, veni pre tapetu si denumirea protopopului Ioane Papp din Borosineu de alu doile inspectoru scolaru. Acestu Ioane Papp este pre care romanii la cunoscu mai vertosu sub numele de Papp Janos, fostulu protopopu in Beiusiu. In Beiusiu, de astelu a tratatu cu scolele si cu invetatorii, in cantu consistoriului nostru n'au mai potutu se i vina a minte a da scoli pre man'a lui. Procesulu lui a fostu epocalu. Toti protopopi se insarcinatu cu inspectiunea scoliloru, numai pre Papp Janos nu l'a insarcinatu consistoriulu caci numai Papp Janos nu era de astu treba, si neci nu a datu veri o dovada ca s'ar fi coresu seu imbnuitu din dfele de la Beiusiu si pana in diu'a de astadi. In protopiatulu lui Papp Janos, inspectiunea scoliloru era incredintiatu altui protopopu, — lucru de totu extraordinariu dar justu. Acum ce se vedu? ministeriulu ungar. tocm'a pre Papp Janos l'afia ca e buru de atu doile inspectoru scolaru! Ast'a i-a lovit pre romanii nostri amaru de totulu. Deci in congregatiune, candu veni rondu la publicarea denumirii, fuara cuventulu si aretandu ca nu se potu insira de odata tote abuserile si scandalele ce le-a comisu numitul protopopu si cari unele sunt cunoscutu a lungu si latulu tierii, l'invaiura de nemoralitate si Delocu se infuriara ungaru, strigandu actiune criminala in contra romanasiului nostru. Ne miramu, caci in septemanele trecute si diurnalulu ungrescu „Ehonor“ a datu in publicitate cateva trasura din viet'a lui Papp Janos si le-a sbicuit cu unu tonu securu, precum noi nu ni-am permisu desi suntemu cei lovit. Ce se facemu? Si cu Papp Janos si eu actiune criminala! Doue rete deodata. Orato-

ru lu silitu se renuncie la cuventu pentru ca se potemu scapa cu unu singuru reu: cu Papp Janos.

In biseric'a naserii din Villesmu au eruptu focu in noptea de 15 maiu. E suspitiune ca foculu ar fi fostu aprinsu, cu intentiune rea, de o mana criminala. Vechi'a dusmania intre calugarii greci si calugarii latini, a folositu aceste ocaziune spre invinuiru reciproce. Daun'a mare. Autoritatile turcesci au intre-prinsu investigatiuni rigurose.

Archeologicu. De candu guvernulu Romaniei l'a numitu pre d. Cesare Boliacu de presiedinte alu comitetului archeologicu, „Trompet'a Carpatiloru“ mai in fie-care numeru scie se ni vorbesca cate despre unu monumentu din anticitatea nostra, pentru carele se facu ingririle necesarie de a lu conservu. In urma ni spuse despre cetatea Tinosulu. Mai nainte ni descrie pre largu lucrari ce le-a intreprinsu d. Boliacu pentru desgroaparea anticiei fortaretie Coliba. Permittendu spatiulu, ne vom ocupu odata a nume de aceste lucrari. De la d. Boliacu speramu si o mapa archeologica.

Socote si multiamite publice.

In maiu si iuniu a. c. au incursu in favorea Alumneului romanu nationalu din Temisiora:

- 1. Din Ghironda. Din tassulu alumnealu 2 fl. 60 cr.
- 2. Din Seceanu. Din bucatele adunate, si vendute prin comuna: 18 fl.
- 3. Din Checea: Ionu Siariu 10 fl. Mih. Miocu, Georgiu Gataiantiu, Sniema Itineantiu, Nic. Gataiantiu, Boja Gataiantiu, si Ilie Birdeanu cate 5 fl. — la olalta: 40 fl.
- 4. Din Seceanu: Ionu Damsia preotu, Dem. Perinu doc. si Amvroziu Isacu cate 5 fl. Mitru Lazaru, Nic. Alecsie, Mitru Romescu, Florea Jovii, Amvroziu Padureanu si Atan. Darabantiu cate 1 fl., Ilie Mircu si Petru Stanisiu cate 50 cr. — la olalta: 22 fl.
- 5. Cu ocaziunea balului alumnealu tie-nutu in Boccea montana in 10/22 fauru a. c. au incursu aicia in 20. iuniu a. c. de la: Andr. Stolojanu Protojude 5 fl.; Marcu Weiss neg. 1 galben; Panaitu neg. 3 fl. Ionu Augustinu neg., Antoniu Balogu med., Ant. Blazsuty neg., Ionu Böz doc., Vas. Diaconoviciu, Mih. Daoviciu, Mih. Fracica, Ionu Enchii, Edm. Petiu, Franc. Rusu, Dem. Stoiciacoviciu jur. comit., Pav. Muchiciu Majoru cate 2 fl.; Colomann Bieber, Zah. Botosiu Par., Mih. Jeanu par., Vas. Mihailoviciu, Ionu Munteanu, Ant. Polacu, Geor. Popoviciu, Mih. Petcoviciu, Adolfu Perjanu, Vict. Rosnesu, Nic. Strajanu, Iuliu Vuia cate 1 fl. 50 cr.; Sam. Fejer, Ios. Felix, Petru Jager, Maur. Casoviciu, par. rom. cat., Ios. Coleru, Ionu Marcu, Pet. Neda, Iuliu Platzer, Laz. Petcoviciu, Ionu Petroviciu, cate 1 fl.; Ales. Augustinu, Matilda Blazsuty, Ales. Cristu, Ionu Fincu, Raveca Jeanu, Virgilu Cnoblanchu, Teresia Mihailoviciu, Pet. Mustatia, Vas. Opra, Cat. Popeacu, Mih. Jarmai, Ant. Stiebu, Herm. Stiehu, Eugenia Sisleru, cate 80 cr. — Din Boccea romana: Alecsiu Popescu par. 5 fl., Ionu Omoratu 3 fl., Ionu Fracica, Dion. Petri, cate 1 fl. 60 cr. Dem. Mustatia 1 fl., Mladenu Nasticia 80 cr. — Din Recitia: Lud. Fessleru, N. Siatila, Mih. Tieranu cate 80 cr. — Din Vaslova: Mih. Demetroviciu, Vas. Nemoianu par. cate 1 fl. 50 cr. Sam. Baumel 1 fl., Nic. Avramescu, Ios. Rossner cate 80 cr. — Din Fizesiu: Stef. Miocu, Ales. Popoviciu vic. cate 5 fl. Ionu Bolovegea 3 fl., Ionu Köszegey 2 fl., Vas. Stepanu, Mart. Triapu, cate 1 fl. 50 cr. Geor. Antalescu, Iosifu Craciunelu par. cate 80 cr. Din Vermesiu: Geor. Telescu par., Ernestu Bergmanu, cate 1 fl. 50 cr. — Din Valea pasi: Ionu Demeteru 1 fl. 50 cr. — Din Ramna: Lud. Biro, Vas. Georgieviciu, cate 1 fl. 50 cr. — Din Clocotitiu: Mih. Birta 1 fl. — Din Dubu: Ios. Bontila 3 fl. — Din Cacova: Pet. Bortanu par. 2 fl. — Din Colbiciu: Geor. Craciunu 2 fl. Moisa Crina 1 fl. 50 cr. Din Binisiu: Milosiu Luchiciu 80 fl. — Din Caransebesiu: Ilust. D. Episc. Ionu Popasu 5 fl. — Din Boccea rom.: Ios. Seidel 5 fl. — Din Fizesiu: Pav. Botosiu 80 cr. — Din Ezerisiu: Ionu Opra, Aronu Almajanu, cate 80 cr.

Prin D. jude cerc. Iuliu Petricu. — Din Recitia: Ionu Svingu, Sal. Frankel, cate 5 fl.

Iuliu Petricu 3 fl., Bela Biro, Ionu Zimermann, Ed. Braida, Ionu Mottl, cate 2 fl., Alos. Herglotin, Geor. Jeanu, Ioach. Frontiu, Geor. Nicolaeviciu, cate 1 fl. 50 cr. Alecs. Teodoroviciu, Aleca. Creineanu, Alecs. Draguloviciu, cate 1 fl.

Prin D. Titu Hatiegu. Din Lugosiu: Dr. Aureliu Manin 1 fl. 50 cr., Iul. Ianoulescu, Titu Hatiegu, cate 1 fl.

Prin D. Ionu Malesersamu. Din Oravitia: Gavr. Militiciu, Aleca. Munteanu, Atan. Stepanu, cate 1 fl.

Prin D. Franc. Jourdan. Din Doctinea: Const. Tisonariu, Franc. Jourdanu, cate 1 fl. 50 cr., Mih. Velceanu, Ionu Bogsianu, cate 80 cr.

Prin D. Ios. Mozer. — Din Surducu: Mih. de Caiky 2 fl., Eremie Furlugeanu, Ios. Mozer, cate 1 fl. 50 kr.

Prin D. Ionu Bolovegea: Dia Fizesiu: Trifu Miloca, Achimu Cioloca, cate 1 fl. — Din Jidovinu: Geor. Schiopu 1 fl.

Prin D. Lud. Biro. Din Barboasu: Traila Lungu 1 fl. 50 cr. — Din Ramna: Svetozaru Staiacu 1 fl. 50 cr., Ioach. Jordiu, Ionu Popescu, Vas. Tieranu, cate 80 cr.

Prin D. Mih. Rusu. Din Königsgnadu: Albertu Fischer 2 fl., Geor. Munducoviciu 1 fl. Din Boccea rom. Ernesta Bieber 1 fl. 50 cr. — Din Boccea mont. Mih. Rusu 1 fl. 50 cr.

Prin D. Pet. Neda. — Din Boccea rom. Alecs. Fracica, Ionu Popoviciu par., Car. Curavii, Alfredu Teimeru, cate 1 fl. 50 cr.

Cu totulu au fostu venitulu balului: 211 fl. 80 cr. — Inse din acestia s'au erogatu: Pe musica 30 fl. Pasalonu, cina musicantiloru, si a cantaretiloru 22 fl. 2 cr. — Pe beuturi cantaretiloru 2 fl. 64 cr. Spre decorarea salei 1 fl. 48 cr. — Pe iluminarea salei, bilete de invitare 16 fl. 92 cr., si spre tramitarea invitatiuniloru prin post: 95 cr. — Cu totulu 74 fl. 1 cr. — Deci subtragendu se spelele din venitu, au ramasu curatu 137 fl. 29 cr., si unu galbenu in natura, carele s'a vendutu in Temisiora cu 5 fl. 82 cr.

Venitulu dara alu Alumneului a fostu in maiu si iuniu a. c. 299 fl. 72 cr.

Erogarile erasi: spre provederea Alumnistiloru pe iuniu si iuliu 224 fl. si pe balulu din Boccea montana 74 fl. 1 cr. — la olalta: 298 fl. 1 cr.

Recapitulatiune:

De la 1. sept. 1868 au intratu:	5970 fl. 45 cr.
si s'au erogatu:	1580 „ 87 „
ramane dara curatu:	4389 fl. 58 cr.

Temisiora, 5. iuliu 1869.

Mel. Dreghiciu m. p. Pavelu Rotariu m. p. pree. comit. alum. not. comit. alum.

Responsuri. Contra mai multi: Cari oficie postali au denegatu primirea de epistole si anume de epistole cu bani pentru „Albina“, — totu asemenea cari au desfacutu pachetele cu „Albina“ si au confiscat'o. — credemu ca din nepricepere seu rea informatiune — au comisu abusu, si dlu Ministru concedinte, informatu de acest'a, a faouta dispusetiuni pentru incetarea abusalui si astu s'a evitatu o noua interpellatiune intr'acesta privintia. Acum ca ne-am pusu pre bazea, sub acutulu legiloru ungresci, astu credemu, ca nu ni se va mai intempla veri o superare din partea postelor ungresci. Adresa Redactiunei se vede in fruntea foii si totu felulu de tramitari se se indrepta la ea. Adminteala si cele ce se vor adresu dlu Babesiu: vianu totu la man'a Redactiunei.

Responsuri a. M. D. Temisiora: Pretiulu este ca totu de un'a pentru publicatiunea de trei ori, cu totu cu timbru, 4 fl.

Doru P. in Aradu, T. in Lipova, C. in Temisiora si R. in Logosiu! Dlu Babesiu tocmu caleoresco la Muresiu si va lipsi d'a casa vr'o 14 zile; la 1 Aug. n. va fi de securu aicia.

Dlu B. in Tisca: Multiaminu. Acum ni sciti adresa.

Herrn B. in Lemberg: Romanisch-Deutsches können Sie aus der Buchhandlung S. Pittsch in Hermannstadt haben, soeben wie Sie es wünschen. Dessen Deutsch-romanischer Theil ist aber noch nicht erschienen. Preis, wenn wir nicht irren, 1 fl., höchstens 2 fl. 50.

Sibienu: N'am vedutu numele DTale, prin urmare nu sciamu ca esti atinsu. Inse, chiar daca ai fi atinsu, Albina nu apare in tote ditete ca se pta pune spatiu atatu de multa la despusetiunea unor asemenea cause. Mai pre scurtu dara, seu — ieris.

Hochwürdigtes Dec. Consistorium: Daca ar fi romanece, si daca nu ne-am fi ocupatu deja de caus'a acest'a, atunci ar avu locu. Trista lucru ca DVostre scrieti neamtiosu consistoriului!

Dlu G. C. in Domanu: Speramu ca acum'a c'poti s'oi a regulatu. Inscintiarile nostre, „catra on. cetitori“, Te rogamu se le primesci dreptu respunsu telegramului ce ni l'ai adresatu.

Dlu N. M. in Sereete: Se vedemu ce se va face acum'a.